

Beslutningsforslag nr. B 56. Fremsat den 2. februar 1983 af Tommy Dinesen (SF), Gade (SF), Lilly Gyldenkilde (SF), Kirsten Fog Hjort (SF), Rahbæk Møller (SF), Holger K. Nielsen (SF), Gert Petersen (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om sikring af danske søfolks rettigheder ved ulovlige transportør

Folketinget pålægger regeringen inden den 1. marts 1983 at fremsætte lovforslag, som sikrer danske søfolk følgende rettigheder:

1. Der gives danske søfolk ret til betalt hjemrejse og afmønstring uden 5 ugers karantæne fra arbejdsløsheds-kassen, hvis det opdages, at skibet sejler med ulovlig last, f.eks. våben til Sydafrika.

2. Der gives de forskellige gruppers tillids- og sikkerhedsrepræsentanter om bord i danske skibe fuld orientering om hvad det pågældende skib laster i de havne, skibet anlø-

ber.

På mindre skibe eller skibe uden tillids- og sikkerhedsrepræsentanter gives orientering til samtlige forhyrede.

3. Det er skibsførerens eller dennes stedfortræders pligt at rapportere til det nærmeste danske konsulat, ambassade eller danske myndigheder, hvis der er mistanke eller viden om, at lasten indeholder våben, ammunition eller lignende, der strider mod internationale resolutioner og konventioner, hvor Danmark er medunderskriver, eller dansk lovgivning.

Bemærkninger til forslaget

Oplysninger i TV-udsendelsen »Armscor« og artikler i pressen har vist, at danske skibe har fragtet våben og ammunition til Sydafrika, selv om Danmark er bundet af FNs sikkerhedsråds resolution nr. 418 af 4. november 1977.

Selv om besætningen har haft formodning om, at lasten var ulovlig på baggrund af sikkerhedsrådets resolution, har det ikke været muligt for besætningens medlemmer at få fuld sikkerhed herfor, og det vil koste en søfarende egen hjemrejse samt 5 ugers karantæne fra arbejdsløsheds-kassen, hvis man over for skibsføreren gør krav på at afmønstre, selv om der er sikkerhed for, at skibet fører en last i strid med internationale vedtagelser.

Derfor bør konsulat eller ambassade udlægge udgiften for de søfarendes hjemrejse, hvorefter staten må gøre sine krav gældende over for rederen sammen med de andre retlige aspekter, der

»Spm. nr. S 488

Til *arbejdsministeren* af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren give søfolk mulighed for afmønstring med fri hjemrejse og uden 5 ugers karantæne i arbejdsløsheds-kassen, hvis søfolk følger loven og siger nej til at fragte ulovlige laster til Sydafrika eller andre steder, hvor der er vedtaget sanktioner?«

Tommy Dinesen (SF):

Baggrunden er naturligvis den udsendelse, der har været i TV om ulovlig våben-trafik til Sydafrika, og på den baggrund er der mange, der synes, det er mærkeligt, at der er danske søfolk, der ligger og sejler derned. Hvorfor siger de ikke fra, inden de tager af sted?

Det er derfor, jeg godt vil spørge, om det vil være muligt for fremtiden for folk at sige fra, således at de ikke selv skal betale deres hjemrejse fra f.eks. Cape Town eller andre steder i verden, for det er jo det, de reelt

ligger i sagen.

Dette samt en arbejdsløshed på 25 pct. inden for nogle af søfartsfagene giver de redere, der fragter ulovlige laster, nemt spil.

For at forhindre, at Danmark gennem våben-transporter er med til at bevare et racistisk system som Sydafrikas, skal der gives medlemmerne af besætningen besked om, hvilken last skibet fører, og hvilke havne der anløbes.

Oplysninger om lasten burde være en selvfølge. Ved ulykker, grundstødning, kollision eller brand er det af overordentlig stor vigtighed at vide, hvilke kemikalier o.s.v. skibet har i lasten, da det kan have betydning for redningsarbejdet.

I øvrigt henvises til nedenstående gengivelse af arbejdsministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 488 (jfr. Folketingstidende 1982-83, forhandlingerne sp. 4365-4368).

skal, hvis ikke de er om bord i skibet ½ år. Samtidig får de, når de kommer hjem, 5 ugers karantæne i arbejdsløsheds-understøttelse. Det er baggrunden for, at folk sådan set er pisket til at blive om bord. De har måske været arbejdsløse i forvejen i 4-5 måneder, inden de lige har fået hyre.

Jeg vil også godt sige, at der er en sag, der verserer i arbejdsdirektoratet, som jeg kan henvisse til.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

For så vidt angår hr. Tommy Dinesens spørgsmål, om der er mulighed for, at man kan afmønstre med fri hjemrejse, har jeg fra industriministeren fået oplyst følgende:

Spørgsmålet om en søfarendes ret til at kræve sig afmønstreret efter opsigelse eller afskedsbegæring og retten til fri hjemrejse i forbindelse hermed er reguleret ved sømandsloven, lov nr. 420 af 13. juni 1973. Af hensyn til de særlige tjenesteforhold om bord i et skib, herunder hensynet til skibets sikker-

hed, er adgangen til at kræve sig afskediget stærkt begrænset og vil kun i ganske specielle tilfælde give adgang til fri hjemrejse. Den omstændighed, at skibets reder og/eller skibetsfører benytter skibet ulovligt, herunder, som det er beskrevet, til ulovlig transport af våben til Sydafrika eller andre steder, hvor der er vedtaget sanktioner, giver ikke grundlag for ret til afmønstring. En lovovertrædelse begået af en virksomheds ledelse i øvrigt vil heller ikke i andre ansættelsesforhold berettige til, at man kan kræve sig afskediget uden iagttagelse af de sædvanlige ved lov eller overenskomst gældende opsigelsesbestemmelser.

En ændring af den bestående retstilstand i den foreliggende specielle sammenhæng vil derfor være forbundet med principielle problemer af meget vidtrækkende betydning, og industriministeren agter ikke at tage initiativ til en ændring af lovgivningen.

For så vidt angår retten til dagpenge er situationen herefter den, at hvis søfolk afmønstrer i strid med sømandsloven, vil de ikke være berettiget til dagpenge uden karantæne.

Tommy Dinesen (SF):

Det vil altså sige, at man ovre i FN underskriver nogle meget pæne udtalelser og ratificerer, og hvad det hedder alt sammen, og når det så kommer til stykket, lader man danske søfolk på den måde lave nogle ulovligheder. Det er jo det, man reelt gør. Hvad er det så værd, det, man gør? Jeg vil da godt spørge, om ikke man mener, det er umoralsk i hvert fald. Nu har der været talt om moral her i salen i forvejen.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Denne sag, som spørgeren rejser, drejer sig jo om et konkret problem, og det, som er hovedreglen i lovgivningen i øvrigt, er jo, at hvis man f.eks. var ansat i en virksomhed i København eller i Ålborg eller i Odense og man så som ansat blev bekendt med, at virksomhedens regnskabsfører eller ledelse havde lavet uorden i regnskaberne, altså begået et eller andet, som var i strid med gældende lovgivning, ville dette ikke berettige de pågældende lønmodtagere til at frigøre sig fra deres stilling uden de sædvanlige opsigelses-

varsler, som enten er hjemlet i lov eller overenskomst.

Det samme princip må sådan set være gældende for personer, der er ansat på et skib, og derudover er der så, som jeg fremførte i første omgang, de særlige problemer med beskæftigelse på et skib, fordi der er et hensyn at tage til skibets sikkerhed. Derfor vil man af principielle grunde – og det er sådan set ikke med baggrund i denne sag – ikke ændre lovgivningen på dette område.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg spurgte ministeren, om ikke hun syntes, det var umoralsk. Det har ikke ret meget at gøre med, om en eller anden besviger et firma. Det drejer sig om, at folk får at vide, at det, man laver, er ulovligt, og Danmark har underskrevet noget i FN, som siger, at det er ulovligt at transportere våben til Sydafrika. Så mener den danske borgerlige regering altså, at det er i orden, det skal danske søfolk bare gøre.

Synes ministeren, det er moralsk? Det spørger jeg bare om, for andet kan jeg ikke få ud af det her i hvert fald.

Gade (SF):

Jeg forstod, at ministeren syntes, at man kunne sammenligne situationen med en ansat i et firma, hvor der var lavet regnskabsfusk. Jeg vil gerne spørge ministeren, om hun virkelig vil fastholde denne sammenligning. Der er jo tale om her, at overtrædelsen handler om, at man fører våben ulovligt til et land, et racistisk styre, som bruger disse våben til at opretholde et apartheidstyre. Jeg synes, at over for det juridisk sikkert korrekte svar, ministeren gav, bør fastholdes den virkelighed, det svar skal operere i, netop at det politisk er af en helt anden type efter min opfattelse, end at der er foregået regnskabsfusk i et eller andet firma i Københavns omegn.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg kan egentlig svare både hr. Tommy Dinesen og hr. Gade ganske kort ved at henviser til, hvad hr. Gade sagde, at det er juridisk korrekt, og at det, vi må henholde os til, er, at disse beslutninger er juridisk korrekte, er i overensstemmelse med gældende ret, og at man vil komme ind i nogle meget svære problemer, hvis man skulle ændre lovgivning-

gen på dette område. Om noget er moralsk eller ikke moralsk, kan man have forskellige opfattelser af. Jeg skal ikke gå ind i den debat her, men sige, at det, der er afgørende, er de regler, som gælder i sømandsloven.

Hermed sluttede spørgsmålet.«